

Charakterystyka prawidłowego rozwoju

Wiek	Rozwój ruchowy	Rozwój ruchów precyzyjnych	Zaradność	Rozwiązywanie problemów	Rozwój społeczno emocjonalny	Język recepcyjny	Język ekspresyjny
1 miesiąc	Odrywa brodę od podłoża w pozycji na brzuchu. Odwraca głowę w pozycji na plecach.	Trzyma przy twarzy ręce zaciśnięte w pięść.	Dobrze ssie.	Spogląda na przedmioty czarno-białe. Podąża wzrokiem za twarzą.	Odróżnia głos matki. Niepokojone reaguje krzykiem.	Reaguje strachem na głos/dźwięk.	Wydaje gardłowe dźwięki.
2 miesiące	Unosi klatkę piersiową w pozycji na brzuchu. Głowa kiwa się, gdy dziecko znajduje się w pozycji siedzącej.	Otwiera dłoń w 50%. Utrzymuje grzechotkę po włożeniu do ręki. Trzyma ręce razem.	Otwiera usta na widok piersi lub butelki.	Reaguje na zagrożenie wzrokowe. Śledzi wzrokiem duże przedmioty o kontrastowych barwach. Rozpoznaje matkę.	Odwzajemnia uśmiech, odpowiada na głos.	Zwraca uwagę na głosy/dźwięki.	Grucha. Reaguje uśmiechem na towarzystwo (wiek 6 tygodni). Wydaje dźwięki podobne do samogłosek.
3 miesiące	Podpiera się na przedramionach w pozycji na brzuchu. Przewraca się na jedną stronę.	Otwiera dłoń w 50%. Bada palce. Uderza w przedmioty.	Wkłada ręce do ust.	Sięga do twarzy. Podąża wzrokiem za przedmiotami po okręgu (w pozycji na plecach). Przygląda się zabawkom.	Wyraża niezadowolenie (kwaśny smak, głośne dźwięki)/ Podąża wzrokiem za osobą, która przechodzi przez pokój.	Przygląda się osobie mówiącej	Chichocze. Wokalizuje, gdy się do niego mówi
4 miesiące	Siedzi, gdy tułów ma podparty. Gdy jest podciągane do siadu, głowa nie odchyła się do tyłu. Podpiera się na nadgarstkach. Przewraca się z brzucha na plecy.	Dłonie najczęściej pozostają otwarte. Chwyta za ubrania. Sięga bezustannie. Bawi się grzechotką.	Chwyta na krótko za pierś lub butelkę.	Wkłada przedmioty do ust. Dłużej przygląda się nowym twarzom niż znanym. Potrzęsa grzechotką. Sięga po kółko/grzechotkę.	Uśmiecha się spontanicznie na przyjemny widok/dźwięk. Przestaje płakać, gdy usłyszy głos rodziców. Wokalizuje naprzemiennie	Kieruje głowę w stronę głosu. Przestaje płakać, słysząc uspokajający głos.	Głośno się śmieje. Wokalizuje, gdy jest samo.

5 miesięcy	Siedzi, jeśli ma podpartą miednicę. Przewraca się z pleców na brzuch. Broni się przy przewracaniu do przodu. Siedzi, podpierając się rękoma.	Chwyta klocek chwytem dłoniowym. Przekłada przedmioty z jednej ręki do ust, a następnie do drugiej ręki. Trzyma ręce razem. Sięga po zwisające kółko i je chwyta.	Chwyta ustami i żuje dziąsłami przetarty pokarm.	Odwraca głowę i spogląda za spadającą łyżeczką. Przygląda się kulce lub małemu krakersowi.	Rozpoznaje wzrokowo opiekuna. Tworzy więź z opiekunem.	Zaczyna reagować na swoje imię.	Mówi „A gu”. Chichocze i piszczy. Wyraża złość dźwiękami innymi niż płacz.
6 miesięcy	Siada na moment, podpierając się rękoma. Obraca się po okręgu w pozycji na brzuchu (piwotuje). W pozycji na brzuchu przenosi ciężar ciała na 1 rękę.	Przekazuje przedmiot z ręki do ręki. Przygarnia kulkę. Bierze drugi klocek i trzyma obydwą. Sięga jedną ręką.	Samo je krakersy. Kładzie ręce na butelce.	Dotyka swojego odbicia i wokalizuje. Zdejmuje pieluszkę z twarzy. Uderza i potrząsa zabawkami.	Wyraża lęk przed obcymi.	Zamiera na chwilę po usłyszeniu „Nie!” Pokazuje gestem na stwierdzenie „w górę”	Powtarzane paplanie spółgłoskowe. Słucha, a gdy dorosły przerwie, to wokalizuje. Uśmiecha się/wokalizuje do lustra.
7 miesięcy	Podtrzymywane, buja się. Siedzi stabilnie bez podtrzymywania. Broni się przed przewracaniem na bok. Rozkłada ręce na boki dla utrzymania równowagi.	Prezentuje chwyt promieniowo—dłoniowy.	Odmawia nadmiernej ilości pożywienia.	Bada różne cechy zabawki. Ogląda klocek w każdej ręce. Znajduje przedmiot częściowo schowany.	Spogląda na przedmiot, następnie na rodzica i znowu na przedmiot, szukając pomocy (np. w przypadku nakręcanej zabawki).	Spogląda w kierunku znanego przedmiotu, gdy wypowiedana jest jego nazwa. Zwraca uwagę na muzykę.	Zwiększająca się różnorodność wypowiedzanych zgłosek.
8 miesięcy	Przechodzi do pozycji siedzącej. Przyjmuje postawę do raczkowania. Podciąga się do pozycji siedzącej/klęczącej.	Naśladuje uderzenia łyżeczką. Chwyta klocek chwytem nożycowym. Wyjmuje klocek z kubeczka.	Trzyma swoją butelkę. Je palcami płatki kukurydziane lub fasolkę szparagową.	Szuka przedmiotu, który cicho spadł na podłogę.	Zawiaadamia rodziców, kiedy jest zadowolone lub zdenerwowane. Angażuje się w obserwację wzrokową, tj. gdy rodzic wygląda na	Reaguje na polecenie: „Chodź tutaj!” Szuka członków rodziny, gdy słyszy pytanie „Gdzie jest mama?” itd.	Mówi „dada” (nieswoiście). Występuje echolalia (wiek od 8 do 30 miesięcy) Potrząsa głową na „nie”

		Wyciąga duży kołek,			zewnątrz, dziecko podąża swoim wzrokiem za jego spojrzenie.		
9 miesięcy	„Staje” na rękach i stopach. Zaczyna raczkować. Podciąga się do stania. Chód niedźwiedzi (na czterech kończynach wyprostowanych).	Sięga po klocek chwytem promieniowo-palcowym. Uderza dwoma klockami o siebie.	Gryzie i żuje herbatniki.	Ogląda dzwonek. Dzwoni dzwonkiem. Pociąga za sznurek, aby zadzwonić.	Używa dźwięków, aby zwrócić na siebie uwagę. Wyraża lęk przed rozstaniem z matką. Podąża za punktem: „O, spójrz na...” Rozpoznaje wzrokiem znane osoby.	Lubi gry z pokazywaniem. Dobrze reaguje na imię. Reaguje na dzwonek.	Mówi „mama” po swoim. Niepowtarzające się gaworzenie. Naśladuje dźwięki.
10 miesięcy	Sprawnie raczkuje. Przemieszcza się wokół mebli, używając obu rąk. Stoi trzymane za jedną rękę. Chodzi trzymane za obie ręce.	Nieporadnie wypuszcza klocek z ręki. Sięga po kulkę chwytem pęsetowym od dołu. Wykonuje niezależny ruch palca wskazującego i pokazywanie.	Pije z przytrzymanego kubeczka.	Odstania zabawkę przykrytą pieluszką. Wkłada kulkę do butelki. Próbuje włożyć klocek do kubeczka, ale może jeszcze nie umieć wypuścić go z ręki.	Doświadcza strachu. Spogląda zwłaszcza wtedy, gdy jest wołane po imieniu.	Lubi zabawę w „a kuku”. Odpowiada machaniem na pożegnanie.	Mówi „dada” (swoiście). Macha na do widzenia.
11 miesięcy	Obraca się w pozycji siedzącej. Przemieszcza się przy meblach przytrzymując się jedną ręką. Stoi przez kilka sekund. Chodzi przytrzymywane za jedną rękę.	Rzuca przedmiotami. Miesza łyżeczką.	Pomaga przy ubieraniu.	Znajduje zabawkę schowaną pod kubkiem. Patrzy na obrazki w książce.	Podaje przedmiot dorosłemu, aby pokazał, co z nimi zrobić (niech dorosły wie, że potrzebuję pomocy).	Przerywa czynność gdy mówi się do niego „Nie!” Podskakuje przy muzyce.	Wypowiada pierwsze słowo. Wokalizuje do piosenek.
12 miesięcy	Stoi stabilnie z uniesionymi rękoma i rozstawionymi nogami. Broni się	Bazgrze po pokazaniu. Precyzyjnie sięga po kulkę	Zjada część posiłku palcami. Zdejmuje czapkę.	Dzwoni łyżeczką w kubeczku. Podnosi pokrywkę	Pokazuje przedmioty rodzicom, aby wzbudzić	Wykonuje jednoetapowe polecenie poparte gestem.	Pokazuje, aby otrzymać pożądany przedmiot (wskazywanie

	przed upadkiem do tyłu. Robi pierwsze samodzielne kroki.	chwytem pesetowym. Trzyma kredkę. Próbuje budować wieżę z dwóch klocków.		pudełka, aby znaleźć zabawkę.	zainteresowanie. Pokazuje, aby otrzymać pożądaną przedmiot (wskazywanie protoimperatywne).	Rozpoznaje nazwy dwóch przedmiotów i spogląda, gdy pada ich nazwa.	protoimperatywne). Używa kilku gestów z wokalizacją (np. machanie, sięganie).
13 miesięcy		Próbuje wrzucić kulkę do butelki.	Pije z kubeczka z niewielkim rozlewaniem.	Porusza dzwonek za pomocą sznurka. Sięga wokół widocznej przeszkody, aby złapać przedmiot. Rozwija zabawkę z pieluszki.	Wyraża pragnienie sprawienia przyjemności opiekunowi. Bawi się w pojedynkę. Zabawa czynnościowa.	Zapytane „Gdzie jest piłka?”, spogląda we właściwym kierunku.	Używa trzech słów. Stosuje gwarę niemowlęcą polegającą na modulowaniu głosu bez używania prawdziwych słów.
14 miesięcy	Wstaje bez podciągania. Pada całym ciałem. Chodzi sprawnie.	Podczas bazgrania naśladowuje ruchy do przodu i do tyłu. Dokłada trzeci klocek do dwuklockowej wieży. Wkłada okrągły klocek do otworu i go wyjmuje.	Zdejmuje skarpetki/buty. Żuje sprawnie Wkłada łyżeczkę do ust (przekręcając ją).	Wyrzuca kulkę z butelki po pokazaniu.	Pokazuje na przedmiot, wyrażając zainteresowanie (wskazywanie protodeklaratywne) Przeprowadza celowe badanie zabawek na zasadzie prób i błędów.	Spełnia jednoetapowe polecenia bez wspomagającego gestu opiekuna.	Nazywa jeden przedmiot Wskazuje na przedmiot, wyrażając zainteresowanie (wskazywanie protodeklaratywne).
15 miesięcy	Schyla się, aby podnieść zabawkę. Wspina się na schody Biega na sztywnych nogach. Chodzi, nosząc zabawkę. Wspina się na meble.	Buduje wieżę z 3-4 klocków. Wkłada 10 klocków do pojemnika. Wrzuca kulkę do butelki	Używa łyżeczki z niewielkim rozlewaniem. Próbuje czesać własne włosy. Grymasi przy przebieraniu.	Przewraca strony książeczki. Umieszcza koło w nakładance jednokształtnej.	Wyraża empatię (gdy ktoś inny płacze, dziecko spogląda ze smutkiem). Przytula dorosłego na zasadzie odwzajemnienia. Zauważa bez pokazania, że zabawka wymaga uruchomienia,	Wskazuje na jedną część ciała. Pokazuje jeden przedmiot spośród trzech, gdy padnie jego nazwa. Na żądanie przynosi przedmiot z innego pomieszczenia.	Używa trzy do pięciu słów. Prezentuje dojrzałą gwarę niemowlęcą z wykorzystaniem prawdziwych słów.

					podaje ją dorosłemu, jeśli nie potrafi jej obsługiwać.		
16 miesięcy	Stoi na jednej nodze z niewielkim podparciem. Chodzi do tyłu. Wchodzi po schodach przytrzymywane za jedną rękę.	Za namową wkłada kilka okrągłych klocków do otworów układanki. Bazgrze spontanicznie.	Przynosi kubek i z niego pije. Przynosi i przenosi przedmioty (w obrębie tego samego pomieszczenia).	Wyrzuca kulkę bez pokazywania. Znajduje zabawkę po obserwacji, jak była chowana pod warstwami przykrycia. Umieszcza kółko w nakładance.	Całuje, dotykając ustami skóry. Okresowo odprowadza wzrokiem opiekuna. Wstydzi się, peszy, gdy uświadamia sobie, że jest przez kogoś obserwowane.	Rozumie podstawowe polecenia, takie jak np. „Podaj mamusi!”. Wskazuje na jeden obrazek, gdy usłyszy nazwę	Postępuje się 5 – 10 słowami.
18 miesięcy	Spełza ze schodów. Biega sprawnie. Siada samodzielnie na małym krzeselku. Rzuca piłkę, stojąc.	Buduje wieżę z czterech klocków. Prymitywnie naśladowuje linię pionową.	Zdejmuje części garderoby. Wchodzi na krzesło bez pomocy. Chodzi po domu bez osoby dorosłej.	Dobiera pary przedmiotów. Wkłada koło do nakładanki po jej odwróceniu (zwykle metodą prób i błędów).	Wykonuje prawidłowo test do wykrywania autyzmu u małych dzieci (Modified Checklist for Autism in Toddlers, M-CHAT). Angażuje się w udawaną zabawę z innymi ludźmi (np. spotkanie przy herbatce, impreza urodzinowa). Zaczyna okazywać wstyd (gdy czyni źle) oraz instynkt posiadania.	Wskazuje na 2-3 przedmioty po usłyszeniu ich nazwy. Pokazuje trzy części ciała. Pokazuje na siebie. Rozumie określenie „moje”. Pokazuje znane mu osoby po wymienieniu ich imienia.	Używa 10 – 25 słów. Używa dłuższych określeń (np. wszyscy poszli, przestań) Naśladowuje dźwięki z otoczenia (np. głosy zwierząt) Nazywa jeden obrazek na żądanie.
20 miesięcy	Kuca podczas zabawy Przenosi duże przedmioty. Schodzi ze schodów trzymane za rękę.	Bez zachęcania wkłada okrągły klocek do układanki z otworami. Buduje wieżę z 5-6 klocków.	Do ust wkłada tylko rzeczy jadalne. Samodzielnie zjada łyżeczką cały posiłek.	Potrafi ustalić miejsce schowania przedmiotów. Umieszcza kwadrat w nakładance.	Zaczyna mieć myśli dotyczące uczuć. Angażuje się w spotkanie przy herbatce z pluszowymi	Pokazuje trzy obrazki. Zaczyna rozumieć określenia „jej/jego/mnie”.	Używa holofraz (wypowiedzi „Mamusia?” i pokazuje na klucze, co oznacza: „To są klucze mamusi”.)

		Wkłada kwadratowy klocek do pudełka z otworami.			zwierzętami. Całuje, wystawiając usta.		Wypowiada frazy dwuwyrzowe. Odpowiada na polecenia z „nie”.
22 miesiące	Wchodzi po schodach, trzymając się poręczy i stawiając obie stopy na każdym stopniu. Kopie piłkę po pokazaniu przez dorosłego. Chodzi z jedną stopą stawianą na równoważni.	Zamyka pudełko pokrywką. Naśladuje linię pionową. Naśladuje rysowanie koła.	Dobrze posługuje się łyżeczką. Sprawnie pije z kubeczka. Rozpina zamki błyskawiczne. Częściowo zakłada buty.	Układa wszystkie figury w nakładance.	Bacznie obserwuje inne dzieci. Zaczyna prezentować buntownicze zachowania.	Pokazuje 4-5 obrazków po ich nazwaniu. Pokazuje 5-6 części ciała. Pokazuje 4 elementy ubrania po ich nazwaniu.	Używa 25 – 50 słów. Prosi o więcej. Powiększa zakres słownictwa o jedno do dwóch słów/tydzień.
24 miesiące	Schodzi ze schodów, trzymając się poręczy i stawiając obie stopy na każdym stopniu. Kopie piłkę bez pokazywania. Rzuci znad głowy.	Buduje „pociąg”, układając klocki jeden za drugim. Odtwarza koło. Naśladuje linię poziomą.	Otwiera drzwi używając gałki. Pije przez słomkę. Zdejmuje ubrania bez guzików. Zdejmuje majtki.	Sortuje przedmioty. Dobiera przedmioty do obrazków. Pokazuje sposób używania znanych mu przedmiotów.	Prowadzi równocześnie różne zabawy. Zaczyna ukrywać emocje, dostosowując się do zasad etykiety towarzyskiej.	Spełnia dwuetapowe polecenia. Rozumie mnie/tobie. Wskazuje na 5-10 obrazków.	Układa zdania dwuwyrzowe (rzeczownik + czasownik). Występuje mowa telegraficzna. Używa ponad 50 słów. Rozumie w połowie. Mówi o sobie po imieniu. Nazywa 3 obrazki.
28 miesięcy	Zeskakuje z dolnego stopnia z jedną nogą prowadzącą. Po pokazaniu chodzi na palcach. Idzie do tyłu 10 kroków.	Z trudnością nawleka na sznurek duże koraliki. Odkręca pokrywkę ze słoika. Przekłada strony książki (często po kilka).	Powstrzymuje się potrzebę skorzystania z toalety. Z pomocą podciąga majtki.	Dopasowuje kształty. Dobiera kolory.	Zmniejsza się lęk przed rozstaniem.	Rozumie „Tylko jedno!”	Powtarza dwie cyfry. Zaczyna używać zaimków (ja, mnie, ty). Nazywa 10-15 obrazków.
30 miesięcy	Wchodzi po schodach, przytrzymując się poręczy i stawiając stopy naprzemiennie. Skacze w miejscu. Staje	Buduje wieżę z ośmiu klocków. Buduje „pociąg” z klocków i dodaje komin.	Myje ręce. Odkłada rzeczy na miejsce. Myje zęby z pomocą.	Wkłada koło do nakładanki po jej odwróceniu (zwykle bez metody prób)	Naśladuje czynności dorosłych (np. zamiatanie, rozmowę przez telefon).	Reaguje na dwa przyimki: „Włóż klocek do pudełka/ połóż na pudełku”.	Ustępuje echolalia i gwara niemowlęca. Nazywa przedmioty zgodnie z czynnościami.

	obiema stopami na równoważni. Chodzi jedną stopą po równoważni.			i błędów albo tylko sporadycznie). Wskazuje na szczegóły na obrazku.		Rozumie słowa związane z ich zastosowaniem: bawienie się, mycie, dmuchanie.	Odnosi się do siebie używając właściwego zaimka. Recytuje części dobrze znanego opowiadania i uzupełnia słowa.
33 miesiące	Chodzi, poruszając ramionami naprzemiennie do ruchu nóg (chód synchroniczny).	Buduje wieżę z 9-10 klocków. Wkłada sześć kwadratowych klocków do układanki z otworami. Naśladuje krzyż.	Załatwia swoje potrzeby w toalecie. Zakłada kurtkę bez pomocy.	Pokazuje siebie na zdjęciach. Wskazuje na części ciała, opierając się na ich funkcji („Czym słyszysz?”)	Zaczyna wykonywać czynności po kolei. Próbuje pomagać w obowiązkach domowych.	Rozumie trzy przyimki. Rozumie słowa brudny, mokry. Wskazuje na przedmioty na podstawie sposobu ich użycia: „jeździ na...”, „zakłada na stopy...”, „pisze...”	Podaje imię i nazwisko. Liczy do 3. Zaczyna używać czasu przeszłego. Lubi, gdy mu się czyta (krótkie książeczki).
3 lata	Stoi na jednej nodze przez 3 sekundy. Wchodzi po schodach, stawiając stopy naprzemiennie bez trzymania poręczy. Jeździ na trójkołowym rowerku. Stawia stopy jedna za drugą. Łapie piłkę przy wyprostowanych ramionach.	Odwzorowuje koło. Wycina nożyczkami (niezgrabnie). Sprawnie nawleka małe paciorki. Tworzy most z klocków.	Je samodzielnie. Przelewa płyn z jednego pojemnika do drugiego. Zakłada buty bez sznurówek. Rozpina guziki.	Rysuje postać z dwóch lub trzech elementów. Rozumie słowa: długi/krótki, duży/ mały, więcej/mniej. Zna swoją płeć. Zna swój wiek. Dopasowuje litery/cyfry.	Zaczyna dzielić się z oporem/ niezwłocznie. Boi się rzeczy wymyślonych. Bawi się z wykorzystaniem wyobraźni. Używa słów do opisanego, co myśli ktoś inny („Mamusia myślała, że śpię”).	Pokazuje elementy obrazka (pysk krowy, drzwi samochodu). Nazywa części ciała i określa ich funkcje. Rozumie przeczenie. Grupuje przedmioty (pokarmy, zabawki).	Używa ponad 200 słów. Buduje zdania trójwyrazowe. Prawidłowo używa zaimków. Wykazuje zrozumienie na poziomie 75%. Używa liczby mnogiej. Nazywa części ciała według ich przeznaczenia. Prosi, aby mu czytać.
4 lata	Stoi na jednej nodze 4-8 sekund. Podskakuje na jednej nodze 2-3 razy. Skacze w dal ze stania na odległość około pół metra.	Odwzorowuje kwadrat. Wiąże pojedynczy węzeł. Wycina 10-12-centymetrowe	Korzysta samo z toalety. Podciera się po wypróżnieniu. Myje twarz/ręce Samodzielnie myje	Rysuje postać złożoną z 4-6 elementów. Prawidłowo podaje liczbę (zwykle do 5).	Oszukuje: wykazuje zainteresowanie „oszukiwaniem” innych osób i przejmując się, gdy inni je oszukują. Ma	Spełnia trzyetapowe polecenia. Pokazuje te same rzeczy i odróżnia od	Używa 300 do 1000 słów. Opowiada historie Wykazuje zrozumienie w 100%. Używa słów związanych

	Szybko biega. Rzuca piłką znad głowy na około 3 metry. Łapie odbitą piłkę (wiek 4 1/2 roku).	koło. Używa szczypiec do przenoszenia przedmiotów. Píše część imienia. Buduje bramę z klocków.	zęby. Zapina guziki. Sprawnie używa widelca.	Rozumie proste analogie:tatuś/ chłopiec; mama/??? lód/zimno; ogień/??? sufit/góra; podłoga/??? Pokazuje 5-6 kolorów. Wskazuje na litery/cyfry, gdy podano ich nazwę Liczy z pamięci do 4. „Czyta” kilka częstych napisów/ nazw sklepów.	wybranego przyjaciela. Określa u siebie szczęście, smutek, strach i złość. Uczestniczy w zabawie grupowej.	innych. Podaje nazwę rzeczy, gdy określa się ich działanie (np. pływa w wodzie, możesz tym ciąć, jest to coś, co czytasz, pokazuje, jaki jest czas...). Rozumie przymiotniki: gęsty, długi, cienki, spiczasty	z uczuciami. Używa słów dotyczących czasu.
5 lat	Schodzi po schodach, trzymając się poręczy i stawiając stopy na przemian. Stoi na jednej nodze >8 sekund. Podskakuje na jednej nodze 15 razy. Skacze na skakance. Skacze w dal z rozbiegu na odległość do 1 metra. Chodzi do tyłu, stawiając stopę za stopą. Skacze do tyłu.	Odwzorowuje trójkąt. Spina papier spinaczem. Potrafi użyć klamerek do bielizny do przenoszenia małych przedmiotów. Wycina nożyczkami. Píše swoje imię. Buduje schody według wzoru.	Smaruje chleb za pomocą noża. Ubiera się samodzielnie. Samodzielnie się kąpie.	Rysuje postać z 8-10 elementów. Podaje ilość (<10). Rozpoznaje monety. Nazywa litery/cyfry nie po kolei. Liczy z pamięci do 10. Nazywa 10 kolorów. Używa nazw liter jako dźwięków do wymyślenia pisowni. Do ukończenia przedszkola zna dźwięki spółgłosek oraz krótkich	Ma grupę przyjaciół. Przeprasza za błędy. Reaguje słownie na powodzenie innych osób.	Zna u siebie stronę prawą i lewą. Pokazuje odrębności w serii obrazków. Rozumie znaczenie końcówek, takich jak – arz, – erz (np. piekarz, żołnierz). Rozumie przymiotniki: zajęty, długi, cienki, spiczasty. Lubi rymowanie słów oraz aliteracje.	Powtarza zdania złożone z 6-8 słów. Definiuje proste słowa. Używa 2000 słów. Zna numer telefonu. Odpowiada na pytania zaczynające się od „Dlaczego...” Opowiada od nowa historie mające wyraźny początek, rozwinięcie i zakończenie.

				<p>samogłosek .Czyta 25 słów</p>		<p>Tworzy słowa, które się rymują. Pokazuje prawidłowo na „bok”, „środek”, „róg.</p>	
6 lat	<p>Chodzi jedno za drugim (gęsiego).</p>	<p>Buduje schody z pamięci. Rysuje romb. Píše swoje imię i nazwisko. Tworzy i píše krótkie zdania. Tworzy litery, stosując pociągnięcia w dół i przeciwne do ruchu wskazówek zegara. Odwzorowuje chorągiewkę.</p>	<p>Wiąże sznurowadła. Czesze włosy. Patrzy w obie strony na ulicy. Pamięta, aby przynieść rzeczy.</p>	<p>Rysuje postać z 12-14 elementów. Zna cyfry do 20. Wykonuje proste dodawanie /odejmowanie. Zna pory roku. Bada regularnie pisane słowa. Czyta 250 słów do końca pierwszej klasy.</p>	<p>Ma najlepszego przyjaciela tej samej płci. Gra w gry planszowe. Odróżnia rzeczywistość od fantazji. Chce być jak przyjaciele i chwali ich. Lubi chodzić do szkoły.</p>	<p>Potrafi powiedzieć, które słowa nie pasują do innych. Pyta, co znaczą słowa, których nie zna.</p>	<p>Powtarza zdania złożone z 8-10 wyrazów. Opisuje zdarzenia w kolejności. Zna dni tygodnia. Słownictwo obejmuje 10 000 słów.</p>